

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

- esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja arvioinnin käytännöt

Esiopetusyhteisön tulee olla turvallinen, ilmapiiriltään kunnioittava ja ystävällinen. Esiopetuksen ollessa osa yhtenäiskoulua, toimintakulttuuria kehitetään yhdessä perusopetuksen kanssa. Yhtenäiskoulun järjestyssäännöt koskevat myös esikoululaisia soveltuvin osin. Koululla on koko koulun, mutta myös eri ikäluokille yhteisiä tilaisuuksia. Retket, juhlat ja erilaiset tapahtumat luovat yhteisöllisyyttä ja iloa ja elämyksiä arkeen. Esikoululaiset osallistuvat heidän kehitystasolleen sopiviin yhteisiin tilaisuuksiin.

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin ja ovat osa oppilashuoltoa. Henkilökunta osallistuu kunnassa järjestettäviin yhteisiin koulutuksiin. Ammatillisen osaamisen kehittäminen on tärkeää. Vanhempia kuullaan mm. huoltajille järjestettävissä keskusteluissa ja tilaisuuksissa. Lapset osallistuvat arviointiin päivittäisen palautteen lisäksi heidän ikätasolleen suunnitelluilla kyselyillä. Vanhemmilta tulevat toiveet ja ideat pyritään ottamaan huomioon toiminnan suunnittelemisessa ja järjestämisessä.

Esiopetussuunnitelman perusteissa kuvataan neljä toimintakulttuuria kehittävää periaatetta:

- kaikille yhteinen esiopetus
- oppimisen ja oivalluksen ilo
- lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
- hyvinvointi ja turvallinen arki

Kaikille yhteinen esiopetus

Esiopetuksessa työtä tekevien tulee tiedostaa oman toimintansa merkitys ja olevansa käytösmalli lapselle. Jokaisen lapsen on saatava toimia, kehittyä ja oppia omana yksilönään ja yhteisön jäsenenä. Lapsista ollaan kiinnostuneita, heitä arvostetaan ja heidän mielipiteillään ja toiminnallaan on merkitystä. Esiopetusryhmässä on yleensä koko Tuusniemen kunnan esiopetuksen ikäluokka. Lapset voivat olla kehityksessään eri tasolla. Ryhmässä opetellaan suvaitsevaisuutta: jokainen yksilö on arvokas.

Oppimisen ja oivalluksen ilo

Esiopetus on lapsen oppimista tukevaa. Lapsilla on päivittäin aikaa leikille ja kokeiluille. Lapset saavat paitsi leikkiä omaehtoisesti, myös oppia erilaisia pelejä ja leikkejä niin päivän aikana tuokioilla, ulkoilussa kuin ohjatussa liikunnassakin. Leikkiä hyödynnetään opetuksessa monipuolisesti. Aikuiset toimivat aktiivisesti lasten kanssa. Vuodenajat juhlineen ja tapahtumineen luovat pohjaa monipuoliselle toiminnalle.

Lapsi osallisena ja elämänsä toimijana

Toimivassa esiopetusyhteisössä on avoin ja kunnioittava vuorovaikutus. Henkilökunta luo ryhmään hyväksyvän ilmapiirin, jossa jokainen yksilö uskaltaa tuoda ajatuksiaan ja mielipiteitään esille. Lasten ajattelutaitoja ja ymmärrystä pyritään herättelemään, että he ymmärtäisivät omat toimintansa merkityksen ja oppisivat ottamaan vastuuta kehitystasonsa mukaisesti. Lasten kanssa voidaan pitää yhdessä kokouksia ja neuvotteluja esikoulun toimintaan liittyen, näin harjoitellaan osallisuutta ja toimijuutta.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Perustan turvallisuudelle ja hyvinvoinnille luovat hyvin suunniteltu ja valmisteltu esikouluvuosi. Henkilökuntaresurssi ja tilat ovat riittävät lapsiryhmän kokoon ja sen tarpeet huomioiden. Selkeät rajat, säännöt ja toimintatavat luovat myös pohjaa arjen hyvinvoinnille ja turvallisuudelle. Kunnioittamisen, välittämisen ja huolenpidon ilmapiiri luo myös hyvää oloa ja turvallisuutta ja tätä kautta mahdollistuu myös uuden oppiminen. Turvaa ja levollisuutta esiopetusryhmään tuovat säännöllinen päivärytmi, lasten nimetyt naulakkopaikat ja paikat pöydissä. Päiväjärjestys pcs-kuvilla tuo lapsiryhmään rauhaa, kun lapset pystyvät ennakoimaan, mitä päivän aikana tapahtuu. Lasten kanssa mietitään yhdessä turvallisuussääntöjä ja mikä merkitys niillä on. Terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön kiinnitetään erityistä huomioita.

Esiopetuksessa pidetään huolta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Aikuinen on läsnä oleva. Ketään lasta ei saa kiusata, satuttaa tai häiritä. Lapsi saa lohdutusta ja tukea sitä tarvitessaan. Lasten tunnetietoisuutta ja tunteiden tunnistamista opetellaan ryhmässä. Näin pyritään ennalta ehkäisemään kiusaamista. Kiusaamiseen puututaan heti. Työntekijät omalla käytöksellään pyrkivät tuomaan työyhteisöön positiivista arvostamisen ja toisen huomioimisen mallia niin aikuisia kuin lapsiakin kohtaan. Lasten kanssa opetellaan ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltilanteista ollaan yhteydessä huoltajiin ja pyritään yhdessä löytämään ratkaisuja.

Esiopetuksessa lapsia ohjataan turvallisiin ja terveellisiin elämäntapoihin. Esikoulupäivään kuuluu ohjattua toimintaa, vapaata leikkiä ja myös rauhoittumista satujen kuuntelemisen avulla. Terveellisiä ruokatottumuksia ja hyviä käytöstapoja harjoitellaan päivittäin mm. rauhallisessa ja kiireettömässä ruokailussa. Lapsia kannustetaan maistamaan erilaisia ruokia. Ruokailussa seurataan, että lapset syövät lounaalla riittävästi. Siirtymien aiheuttaman levottomuuden vähentämiseksi esikoulussa ei noudateta koulun välituntijärjestelmää, vaan ollaan pidempiä aikoja niin ulkona kuin sisälläkin. Näin aloittavan ryhmän valvonta ulkona on helpompaa, kun ulkoilussa ei ole yhtä aikaa muita koululaisia.

Yhtenäiskoulun järjestyssäännöt koskevat esikoululaisia soveltuvin osin. Yhtenäiskoulun turvallisuussuunnitelmat, oppilashuoltosuunnitelma, hyvinvointisuunnitelma ja suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä muut suunnitelmat koskevat myös esikoulua ja ne päivitetään säännöllisesti.